

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 74 (6983)

• Trešdiena, 1999. gada 6. oktobris

• Cena Ls 0,22

I. Silicka foto

Rudens sevi ir pieteicis, un nu tas jūtams arvien vairāk — kā asteru un križantēmu ziedēšana, kā lapkritis, arī kā lietus.

Valsts hidrometeoroloģiskā pārvalde informē, ka oktobrī nokrišņu daudzums Latvijas teritorijas lielākajā daļā būs normas robežās, vietām pat mazāk par normu. Arī temperatūras ziņā nekas īpašs nav gaidāms — oktobra vidējā gaisa temperatūra būs ap normu — no 5 līdz 8 grādiem pēc Celsija. Meteorologi iesaka pasteigties sēņotājiem, jo oktobra otrajā dekādē naktīs jau būs salna, bet istie sēņi lieti tikai tagad sākušies. Mēneša beigās temperatūra strauji pazemināsies — naktī pat līdz -8°C. Bieži nokrišņi — lietus, pat sniegs, atkala.

Tautas ticējumi

- ◆ Ja lazdām daudz riekstu, pirms Ziemassvētkiem būs daudz sniega.
- ◆ Ja sēnes sāk augt agri, būs bada laiks.
- ◆ Ja gājputni lido augstu un steidzīgi, strauji tuvojas sals.
- ◆ Ja dzērves laižas zemu, būs silts, vēls rudens un vēla ziema.
- ◆ Ja dzērves lido garā rindā, būs gara ziema.
- ◆ Ja purva bērzi dzeltenī, bet meža bērzi vēl zaļi, nākamā vasara būs sausa.
- ◆ Ja bērzi sāk dzeltēt no apakšas, rudens būs ilgstošs, bet ziema — vēla; ja bērzi sāk dzeltēt no galotnes, rudens būs īss, bet ziema — agra.
- ◆ Ja pilādžiem maz ogu, būs sauss rudens.
- ◆ Ja dzērvenes lien sūnās, nākamā vasara būs slapja; ja dzērvenes paliek virs sūnām, nākamā vasara būs sausa.

Lauku darbu kalendārs no 6. līdz 16. oktobrim

- 6. oktobris. Novāc mārutkus. Iepriekš sagatavotās vietās stāda kokus un krūmus.
- 11., 12. oktobris. Siltumnīcās sēj dilles.
- 15., 16. oktobris. Stāda hiacinšu, narcīšu sīpolus agra uzziedināšanai.

Līdz gada beigām paziņos par celulozes rūpnīcas kompānijas dibināšanu

Preiļu rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļa un Livānu pilsētas dome nesēn saņēmusi celulozes rūpnīcas projekta grupas vadītāja Arņa Treimaņa sagatavoto jaunāko informāciju par celulozes kombināta būvniecības projekta attīstību. Materiālā uzsverts, ka šī gada 3. ceturksnī darbu jau paveikušas trīs darba grupas no četrām, kuras risināja atsevišķus svarīgus gaidāmā investīciju līguma jautājumus: labvēlīga ekonomiskā režīma noteikšana stratēģiskajam investoram, koksnes piegādes modeļa izstrāde un izmaksas, priekšlikumi infrastruktūras uzlabošanai rūpnīcas izvietojuma zonā.

Kopīgi ar potenciālajiem investoriem nolēms, ka pagaidām atļauju jautājums netiek kārtots, jo celtniecības, ekoloģisko un citu atļauju īpašniekam jābūt celulozes rūpnīcas kompānijai. Celulozes rūpnīcas kompānijas dibināšana ir izņemta un apstiprināta MK sarunu grupā un,

protams, investoru darba grupās. Jau ir bijušas vairākas tikšanās ar ieinteresēto pušu juristiem. Praktiski katru otro nedēļu notiek Latvijas un potenciālo investoru «Metsaliitto» un «Sodra» grupu pārstāvju sarunas, strādājot pie kompānijas dibināšanas dokumentiem. Nolēms, ka optimālajā gadījumā (ja neradīsies nopietni šķēršļi) šī gada decembrī Rīgā tiek rīkota starptautiska preses konference, kurā paziņos par celulozes rūpnīcas kompānijas dibināšanu.

Sakarā ar celulozes preču cenu celšanos pasaules tirgū radies labvēlīgāks fons projekta attīstībai. Pašlaik skuju koksnes celulozes cena jau ir sasniegusi 560 ASV dolārus par tonnu. Pavasarī cena bija 460 dolāri par tonnu. Celulozes projekta attīstības grafiks paliek bez izmaiņām — divi gadi atļauju saņemšanai, infrastruktūras izveidei (viadukts un pievedceļi) un finansējuma nodrošināšanai.

Arnis Treimanis atzīmē, ka pēdējo gadu laikā neviena jauna celulozes rūpnīca Eiropā nav uzbūvēta. Iemesli tam ir vairāki: ļoti augstie investīciju apjomi, līdzšinējā celulozes pārprodukcija, kā arī lielā konkurence. Taču kombināta celt-

niecības plāni joprojām ir Vācijai, kā arī citām Baltijas valstīm.

Celulozes rūpnīcas projekta grupas vadītāja informāciju komentē Preiļu rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļas vadītājs **Pēteris Romanovs**:

— Viens no galvenajiem faktoriem, kas var veicināt kombināta celtniecības jautājuma pozitīvu risinājumu, ir tas, ka pasaules tirgū sācies straujš celulozes cenu kāpums. Situāciju kontrolēt mums ir solījis ekonomikas ministrs Vladimirs Makarovs. Arī premjers Andris Šķēle savas vizītes laikā Rēzeknē izteica savu atbalstu projektam, bet vienlaikus pārmeta investoriem, kuri četru gadu laikā nevar skaidri pateikt savu galavārdu. Premjers atzina, ka tādā gadījumā varbūt labāk uzreiz meklēt citus investorus.

Pozitīvi vērtējams arī tas, ka tiek dibināta celulozes rūpnīcas kompānija, kas palīdzēs ātrāk risināt visus priekšprojekta darbus. Latvijas valdības ieguldījums — infrastruktūras sakārtošana. Tikai tad varēs droši teikt jebkuram investoram — viss gatavs, nāciet un ieguldiet naudu.

L.Kirillova

Ziņas

■ 28. septembrī apritēja seši gadi kopš savu darbību uzsākusi Latvijas Unibanka, un tas nozīmē, ka tā arvien dziļāk iesakņojas Latvijas finansu sistēmā. Par to liecina šo sešu gadu laikā gūtie labie rezultāti. Unibanka ir lielākā banka Latvijā gan pēc aktīvu, gan kapitāla un izsniegto kredītu apjoma. Unibankas apkalpošanā atrodas aptuveni trešā daļa Latvijas kredītu un noguldījumu tirgus un vairāk kā puse no vietējiem naudas pārskaitījumiem.

Būtiska Unibankas prioritāte ir spēcīgs un stabils akcionārs — SEB (Skandināviska Enskilda Banken — viena no ietekmīgākajām Ziemeļeiropas finansu grupām), kas bankai nodrošina teicamu kapitāla bāzi, iespējas tālāk palielināt darbības apjomus un iesaistīties starptautiska mēroga projektos. SEB līdzdalība paver Unibankai arī īpašas iespējas izmantot pasaules attīstītāko banku pieredzi, lai uzlabotu pakalpojumu piedāvājuma efektivitāti un kvalitāti.

Atzīmējot svētkus, Latvijas Unibankā ir tradīcija sveikt katras filiāles vienu labāko darbinieku. Preiļu filiālē šogad labākā godu ir pelnījis apsardzes un inkasācijas vadītājs Juris Cimanis. Viņam Unibankas prezidents Andris Bērziņš Rīgā pasniedza piemiņas balvu.

■ Rēzeknē notikušajā sviesta skatē degustācijas komisija pēc 34 Latvijā ražotu dažādu sviesta paraugu nogaršošanas atzina, ka vislabāko saldkrējuma sviestu ražo Rēzeknes piena konservu kombināts un a/s «Rīgas piensaimnieks», labāko lauku sviestu — a/s «Preiļu siers» un a/s «Limbažu piens», bet mazāk vērtīgo sviestu ar augu eļļas piedevām — a/s «Vidzemes piens» Valmierā. Degustācijas komisijas vadītājs Andris Rava atgādināja, ka Latvijas saldkrējuma un skābkrējuma sviests ir labs un ļoti augstvērtīgs. Tas, ka sviests satur holesterīnu, ir mīts. Latviešiem nevajag sevi vērtēt zemāk un ēst sliktas kvalitātes pārtiku, jo arī eiropieši margarīna vietā uz maizes vairāk ziež tīru sviestu. ES statistika min, ka vidēji katrs trešais ES iedzīvotājs gadā patērē 4,7 kg sviesta, bet Latvijas iedzīvotājs — tikai 2 kg. Tas nozīmē, ka mēs vairāk lietojam importēto pārtikas piedevām pilno margarīnu. Varbūt pienācis laiks padomāt par to, ko ēdam, sviestam atvēlēt vairāk naudas un nepirkt lēto margarīnu, jo nav zināms, kā pēc gadiem tas iespaidos mūsu un mūsu bērnu veselību.

T.Elste

■ Vārkavas vidusskola gatavojas rajona direktoru semināram 28. oktobrī. Kā teica skolas direktore Anita Vilcāne, semināra tēma esot parādīt, kā ar maziem naudas resursiem var gūt labus rezultātus. Vidusskolas pedagogi iepazīstinās ar bioloģijas mācīšanas metodēm, parādīs priekšmetu skolotāju un bibliotēkas sadarbības rezultātu grāmatu fonda izveidošanu, sākumskolas sadarbību ar vecākiem un citas skolas aktivitātes.

■ Preiļu 1. pamatskolā dienas aktualitāte joprojām ir darbi topošajā sporta zālē. Kā informēja skolas direktors Aldis Adamovičs, pašlaik jau ir nokrāsoti griesi, tiek krāsota sienu apakšējā daļa. Paredzams, ka oktobra vidū no Zviedrijas pienāks fizikulturai paredzētās iekārtas. Jāuzstāda arī gaismas un skaņas ierīces, jānoslipē un jānolako grīda. Direktors ir pārliecināts, ka 1. decembrī zāle būs gatava stundām.

L.Rancāne

Labklājības ministrs Preiļos

Pagājušo ceturtdien Preiļos bija ieradies labklājības ministrs Roberts Jurdzs, Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras direktora vietnieks Imants Pūka un Nodarbinātības valsts dienesta direktors Andris Siliņš.

Vispirms ministrs un pārējie ciemiņi tikās ar rajona padomes priekšsēdētāju Arvidu Soldānu, vietnieku Visvaldi Gercānu, izpildītāri Ainu Pastori un laikraksta «Novadnieks» redaktori Tamāru Elsti. Arvids Soldāns sniedza īsu informāciju par šobrīd aktuālāko rajona dzīvē attiecībā uz sociālo nodrošinātību, veselības aizsardzību un nodarbinātību. Ministram tika uzdots konkrēts jautājums, vai ir iespējams cerēt uz līdzekļiem un turpināt projektu par Aizkalnes pagastā esošās iesaldētās jaunbūves celtniecības turpināšanu ar perspektīvu uz to pārvietot Salenieku pensionāta iemītniekus. Roberts Jurdzs atbildēja, ka celtnes pabeigšanai nepieciešamie 300 000 latu nemaz nav tik liela summa, un rajons var cerēt uz ministrijas atbalstu.

Tālākā vizītes gaitā Roberts Jurdzs, Imants Pūka un Andris Siliņš tikās ar rajona pašvaldību vadītājiem, veselības aprūpes uzņēmumu direktoriem, Daugavas slimokases Preiļu filiāles un Valsts apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiāles vadību.

Preiļu rajonā ir Latvijā viens no visaugstākajiem bezdarba līmeņiem valstī. 1. septembrī rajonā bija oficiāli reģistrēti 4369 bezdarbnieki, un bezdarba līmenis sasniedza 23,4 procentus. Šogad Preiļu rajona 297 bezdarbnieki ir mācījušies bezdarbnieku pārkvalifikācijas kursos, tajā skaitā, 150 tieši pēc darba devēju pieprasījuma.

Darba vietu trūkums un mazās darba algas ir cieši saistītas ar lielākiem izdevumiem no sociālā budžeta, jo, ja cilvēks ar savu darbu nav spējīgs nodrošināt sevi un ģimeni, tad valstij un pašvaldībai ir jāsniedz sociāla palīdzība. Šogad Preiļu pilsetā un rajonā ir piešķirts 961 bezdarbnieka pabalsts, un to vidējais apjoms 34,94 latu, salīdzinot ar vidējo valstī 47,88 latu. Arī pensiju apmērs Preiļos ir mazāks par vidējo valstī — 56,85 latu (vidēji valstī — 58,44 latu). Arī tas pamatā ir izskaidrojams ar Preiļu pensionāru bijušajām zemākām darba algām.

Labklājības ministrs Roberts Jurdzs runāja par reformu, kas tiek veikta medicīniskajā aprūpē. Tā tikusi nopietni izstrādāta, atrodoties pilnā attīstības stadijā, esot pasaulē ekspertu pārbaudīta. Reforma jāturpina.

Attiecībā uz medikamentu iegādi par diferencētu samaksu Roberts Jurdzs informēja par gaidāmajām pārmaiņām. Paredzams, ka turpmāk medikamentu par diferencētu samaksu būs pieejami nevis atsevišķām sociālām grupām (černobilieši, otrās grupas invalīdi u.c.), bet gan saistībā ar attiecīgām slimībām. Tiek izstrādāts saraksts par reimatiskajām slimībām, tādi būs arī par kardioloģijām, diabēta un citām slimībām. Katrai diagnozei būs medikamentu saraksts ar regulējamu cenu.

Medicīniskās aprūpes kvalitāte būtiski mainīsies, ieviešot primāro aprūpi. Ārsta peļņa gala iznākumā būs atkarīga nevis no tā, cik slimnieku apkalpots, bet cik cilvēks būs vesels.

Medicīnas reformas pirmajam posmam jābūt pabeigtam līdz 2001., bet otrajam — līdz 2005. gadam. Jau no 1. oktobra pilnībā uz primāro aprūpi pāriet Ziemeļaustrumu slimokase.

— Mūsu visu kopējais mērķis ir sniegt un saņemt pēc iespējas kvalitatīvākus ārstnieciskos pakalpojumus, — teica Imants Pūka.

— Protams, kopējā naudas maka robežas. Jārēķinās ar to, ka arī nākošajā gadā naudas maks nebūs ievērojami biežāks. Jāmēģina saimniekot saimnieciski un taupīgi. Domāju, ka pašreiz nav tā, ka nebūtu iespējams saņemt medicīnisko palīdzību.

Tomēr gribu vēlreiz uzsvērt, ka visā valstī akcents tiek likts uz primārās aprūpes ārstu institūciju. Diemžēl Daugavas slimokases dati rāda, ka no kopējā iedzīvotāju kopskaita pie primārās aprūpes ārstiem reģistrējušies nepilni 54 procenti (Preiļu rajonā — 64 procenti).

Imants Pūka puda uzskatu, ka tas ir maz, jo atsevišķos reģionos reģistrēts daudz vairāk, piemēram, Ziemeļaustrumu slimokasē — 84 procenti. Primārās aprūpes ārsta izvēle būs viens no pamatiem nākotnē medicīniskās palīdzības saņemšanā.

Klātesošie pašvaldību pārstāvji uzdeva jautājumus. Līvānu domes priekšsēdētāju Visvaldi Gercānu visvairāk uztrauc ilgstošais bezdarbs. Šo Līvāniem svarīgo jautājumu Visvaldis Gercāns ir uzdevis visiem augsta ranga ierēdņiem un valdības pārstāvjiem, ieskaitot visus premjerus pēc kārtas, kas vien ir apmeklējuši Preiļu rajonu, jo Līvānu situācija ar bezdarbniekiem kopš 1992. gada valstī tomēr ir īpaša. Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīna Saleniece vēlējās saņemt atbildi, kāpēc pērn pagasta padomes sagatavotais projekts par ambulances, aptiekas, pensionāta apvienošanu zem viena jumta Labklājības ministrijā tika atzīts par tādu, kas nav prioritārs. Savā atbildē ministrs uzsvēra, ka ideja ir ļoti jauka, un projekts ir jāiesniedz atkārtoti.

Kā jūs redzat rajona slimnīcas un Līvānu slimnīcas vietu turpmākajā veselības aprūpē, jo bieži nākas dzirdēt, ka medicīniskos pakalpojumus varētu saņemt arī lielajos medicīnas centros, labklājības ministram Robertam Jurdzam jautāja Preiļu domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, kā arī aicināja rast iespēju palīdzēt Preiļu bērnu nodaļai «Pasaciņa» izveidotajai bērnu invalīdu grupai.

Klātesošos pašvaldību vadītājus uztrauca arī jautājums par to, ka nepietiek naudas bezdarbnieku veikto sabiedrisko darbu apmaksai. Andris Siliņš paskaidroja, ka līdzekļi algoto pagaidu sabiedrisko darbu veikšanai šajā gadā tika sadalīti proporcionāli bezdarba līmenim un bezdarbnieku skaitam. Preiļu rajonam šogad tika iedalīti 60 000 latu, kas ir trešā lielākā summa aiz Rēzeknes un Daugavpils rajoniem. Preiļu rajonā jau pašreiz visi šie līdzekļi izlietoti, radies pat pārtēriņš 2,5 tūkstošu latu apmērā.

Tālākajā darba gaitā Roberts Jurdzs, Imants Pūka un Andris Siliņš iepazinās ar Nodarbinātības valsts dienesta Preiļu filiāli un Daugavas slimokases Preiļu filiāli. Slimokases Preiļu filiālē plašāka saruna izvērsās par to, ka, iespējams, naudas medikamentu apmaksai ir diezgan daudz, taču zāļu cenās katrai slimību grupai ir ļoti liela diference, un ārsti nav isti motivēti izrakstīt pacientam lētākos medikamentus. Šādu viedokli pamatoja Daugavas slimokases Preiļu filiāles direktore Viktorija Šmukste. Viņa izteica ierosinājumu šo jautājumu risināt kopā ar medicīnu profesionālajām asociācijām, kas varētu ārstiem sniegt ieteikumus. Šeit notika saruna arī par to, ka medicīnas uzņēmumi laikus nesaņem tiem pienākošos naudu un gala rezultātā kļūst par parādniekiem sociālā nodokļa maksājums, kā tas ir noticis arī ar Preiļu slimnīcu. Naudas plūsmas gaita, kad no janvārim paredzētās naudas īstenībā vēl ir jāsedz decembra izdevumi, neprognozējami augsta saslīmstība, kāda bija rajonā gada pirmajā pusē, reformu un apmaksas sistēmas pārmaiņas, kā arī vispārējā birokrātijā apjukis ārsts, bet gala rezultātā — medicīnisko pakalpojumu apmaksas nepamatoši augstās cenas, par kādām «Novadnieks» jau rakstīja.

Diemžēl, arī šoreiz «Novadnieks» lasītāju vārdā nesaņēma atbildi uz jautājumu, kāpēc vienam noteiktam slimnieku skaitam iešana pie ārsta izmaksā 50 santīmus, bet citam tajā pašā dienā — piecas, sešas reizes

● Nodarbinātības valsts dienesta Preiļu filiālē labklājības ministrs Roberts Jurdzs sasveicinās ar vecāko inspektori Ināru Rubuli.

● Ministra apmeklējums Daugavas slimokases Preiļu filiālē. (No labās) filiāles direktore Viktorija Šmukste, Labklājības ministrijas preses sekretāre Ināra Baumanne, Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras direktora vietnieks Imants Pūka, labklājības ministrs Roberts Jurdzs.

vairāk. No visu medicīnas jomas dažāda ranga amatpersonu puses izskanēja drīzāk tāda veida uzskats, ka liela daļa ļaužu pie ārsta iet vienkārši plezīra dēļ, un, ja nu viņi ir stādījuši mērķi to izdarīt noteikti šodien, bet nav ar mieru atlikt uz nezināmu paritdienu, tad — maksājiet ragā, mīļie ļautiņi. Šķiet, nevienam nav nopietnu pētījumu par to, cik kopumā mūsu iedzīvotāji ir slimi, cik maz viņi trūcības dēļ atļaujas iet pie ārsta, un cik bieži ielaistās slimības tikai apārstē un nevis izārstē. Arī slimokasē saruna vairāk grozījās par punktiem, koeficientiem un ārstu izmeklēšanas spējām vienas pieņemšanas laikā, nevis par iespējām iet pie ārsta cilvēkam, kuram sāp.

Rīgas ciemiņi aplūkoja arī SIA «VS TEKS», par ko visai sajūsmiņošu spriedumu izteica Andris Siliņš, piebūzdam, ka uz šīs rūpnīcas bāzes lietderīgi rīkot bezdarbnieku apmācīšanu.

Pašvaldības uzņēmums «Preiļu slimnīca», kurā dienas otrajā pusē iegriezās labklājības ministrs un pārējie pavadītāji, sagaidīja silta, ar spodrām palātām, rātni dusošiem vai sēdošiem slimniekiem, jaukiem aizkariņiem, vispārēju sakārtotību, modernu aparatūru. Regulāri sekojot un presē atspoguļojot slimnīcas sakarus ar Zviedrijas un Dānijas labdarības organizācijām, palātās gan bija viegli atpazīstamas funkcionālās, pāri jūrai sūtītās gultas un šādām reizēm sataupītie aizkari, kā arī daudz kas cits. Bet neba ministram liegt to prieku šajā medicīniskās aprūpes jaukumā Preiļos saskaņāt pašu valsts ieguldījumu.

Dienas nobeigumā rajona padomē bija paredzēta preses konference, tomēr, laikam

● Viesi no Labklājības ministrijas Preiļu slimnīcas reanimācijas nodaļā.

sakarā ar to, ka otrajā dienā ministrs Roberts Jurdzs tieši tad pat vizītē apmeklēja Rēzekni, apkārtējo rajonu žurnālisti Preiļos neieradās, tāpēc jautātāji bija tikai «Novadnieka» pārstāvji. Starp citu, lasītāju vārdā tika uzprasīts arī par to, vai tiešām Latvijā nebeigsies laika dzenāšana šurp un turp. Tas ir, pāreja uz vasaras laiku pavasarī un ziemas laiku rudenī. Roberts Jurdzs atzina, ka viņš pats arī ir pretinieks šīm pārejām, taču, lai varētu iestāties pret tām, nepieciešamas iedzīvotāju atbalsts. Tāpēc Labklājības ministrijā tiek gaidītas vēstules ar protestiem pret pāreju uz ziemas un vasaras laiku.

L.Rancāne
J.Silicka foto

Rožupes pagasta tilti

Mūsu rajona lielākā un raženākā upe Dubna, kamēr nonāk pie māmuļas Daugavas Līvānos, savāc ūdeņus no upēm un upītēm savā baseinā. Dabai labpatīcies, ka tas notiek pagastā ar dzejisku vārdu — Rožupe. Rožupes pagastā vairāk nekā cetur ir daudz skaistu upju — Dubna, Feimanka, Oša, Melnūpe, Sumanka, kurām savus ūdeņus atdevušas mazākas upītes kaimiņu pagastos: Sovanka, Saltupe, Preiļupe un citas.

Pagastā ir viens neliels dabīgais ezers — Skrebeļu un divi mākslīgie pie Preiļu — Līvānu ceļa, kuri izveidojušies pēc tam, kad Līvānu ķieģeļu fabrika izstrādāja māla iegulu karjerus. Tagad te daudz zivju un var redzēt makšķerniekus, jau vairākas vasaras pavada gulbju pāris, netraucēti izaudzējot un izvadot kuplas saimes. Šogad kopā ar baltajiem vecajiem peldēja četri jaunie, kuri vēl nav nometuši savas brūnās spalvas.

Ūdeņu bagātība sagādā arī neērtības. Pāri Dubnai uzbūvēti lieli tilti: uz Līvānu — Preiļu ceļa Rožupē, uz Skrebeļu ceļa pie Pēterniekiem, kur līdzās ir šaursliežu dzelzceļa tilts uz Līvānu kūdras fabrikas kūdras ieguves laukiem. Rožupē kapitāls tilts ir pāri Feimankai, bet pie robežas ar Rudzātu pagastu — pāri Ošai. Tomēr izrādās, ka tiltu ir daudz par maz. Tāpēc pagasta padome iekārto arī vieglus trosēs uzkarinātus gājēju tiltiņus. Viens no tiem veca un nolietota tilta vietā pāri Dubnai ierīkots pie Kalvāniem šī gada pavasarī, vēl pavisam svaigs. Un cilvēku kustība starp abiem upes krastiem esot intensīva, jo no Stikānu un Gercānu puses tuvākā autobusu pietura ir tieši te. Liela tilta celtniecība izmaksātu vairāk nekā pagasta budžets, bet par 3,5 tūkstošiem latu var atļauties.

Šis esot jau sestais gājēju tiltiņš. Viens no pirmajiem ierīkots pirms pāris desmitiem gadu iepretī Rožupes ciematam vietā, kur līdz upei aiziet kādreiz tik plaši būvēto Līvānu māju ieliņas. Arī otrā

krastā aizsākta apbūve, tur atrodas pamatskola. Starp citu, Rožupe bija viena no pirmajām vietām valstī, kur sāka būvēt Līvānu mājas.

Uz Dubnas kopā tagad ir trīs gājēju tiltiņi, divi pārkarināti pāri Feimankai, divi pāri Ošai.

Pie Dubnas lielā tilta nometināta meteoroloģiskā stacija, kas pēta ūdens līmeni upē. Otrā tāda stacija 1955. gadā ierīkota pie Sumankas Rusiņu sādžā, kur novērojumus veic un rezultātus atzīmē divi Edgari — tēvs un dēls Jēkabsoni. Tiesa, mērījamais lineāls, kurš kalpojot jau desmitiem gadu, viņiem pārlūzis, bet ūdens līmeni divās atzīmējamās vietās uzrādot precīzi. Edgars seniors teica, ka augstākais punkts, kas atzīmēts kaimiņa kūts pakšī, esot 96,604 metri virs jūras līmeņa (Jersikā, piemēram, 75). Upē ūdens šajā sausajā vasarā pamatīgi nosēdies un nav brīnums, ka tā trūkst arī akās — sā-

džiniekiem ar spaiņiem jāsmēļ no upes, kura iztek netālu no Vilkudobēm un kuras nosaukums, pēc viņa domām, cēlies no tā, ka upīte savāc visus purva ūdeņus — summē. Šogad te bijis pēdējos vienpadsmit gados viszemākais ūdens līmenis — atsēdies akmens, ko parasti nemana.

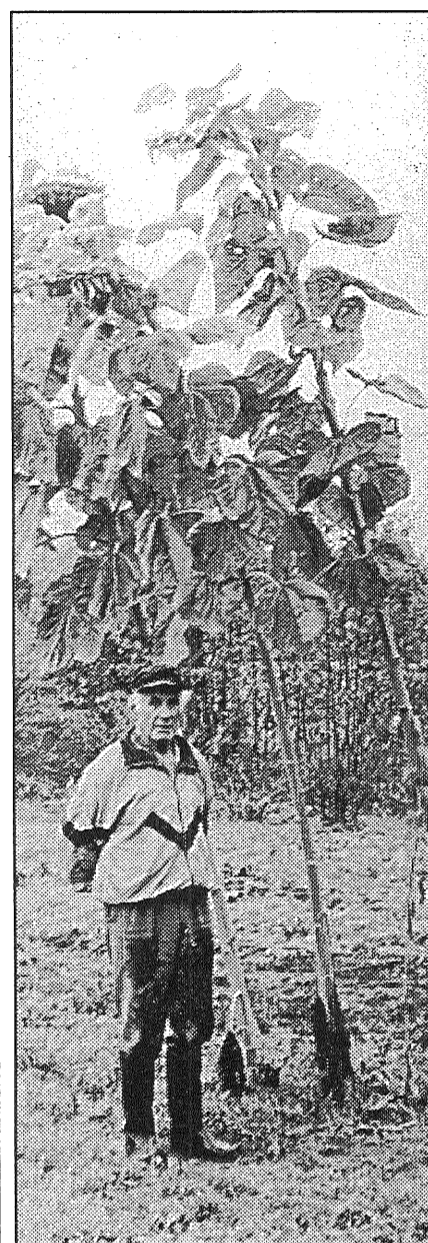
Slavenā Ošas poldera, kurš celts, lai glābtu no pārliekā ūdens kā Rožupes, tā Rudzātu pagasta applūstošās zemes, sistēmas dienvidu valnis uzbūvēts Sumankas labajā krastā, padziļinot un paplašinot nelielo upīti. Sūkņu stacija atrodas pie Ošas kādus pāris kilometrus aiz laukiem, kur daudziem zemniekiem iekoptas pļavas un tūrumi. Ūdeņi nonāk plašā savācējkanālā, tad tiek pārsūknēti upē, kurai pāri gluži kā Siguldā pāri Gaujai pārņemts gājēju tiltiņš.

A.Rancāns
J.Silicka foto

● Rusiņu sādžas iedzīvotājam Bernardam Vaivodam no «Vīksnām» ar dzīvesbiedri ūdens vešanai uz mājām no upes pielāgots ģimenes dārziņu apstrādes vilcējs «Krot» ar piekabē nostiprinātu mucu. Ūdens jāsmēļ ar garā kātā uzkabīnātu spaini.

Sakņudārza milzeņi

Valentīna Rutkovska, kuras saimniecība atrodas Rušonas pagasta Kankaļos un interesanti nosaukta par «Vaboļiem» (tas no vectēva laikiem, kurš smēķējis pīpi, bet pieguļā reiz aizmidzis un kaimiņu jokdari pīpē iebāzuši vaboli), klausoties radio, dzirdējusi, ka Balvos Ārijas Berķes mazdēls Miķelis dārziņā izaudzējis 3,64 metrus garas saulespuķes. «Salīdzinot ar mūsējām, tās tikai tādas pusaudzes!» iesaucās namamāte un nolēma pazvanīt «Novadniekam». «Mazdēlam Rūdim, Aizkalnes pamatskolas 7. klases skolēnam, kurš pa vasaru atpūšas mūsu lauku mājās, saulenes izaugušas sešu metru garumā!»

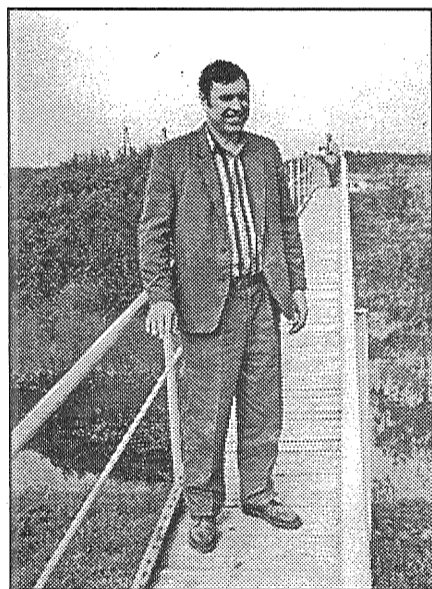
Tādu brīnumu bija jāredz un jānofotografē. Mazdēls gan tobrīd atradās skolā, viņš mācību laikā uzturas pie vecākiem. Tāpēc salīdzināšanai pie rekordistēm gatavs bija nostāties pats saimnieks Jānis Rutkovskis. Viņa augums 1,80 metri.

Mazdēls Rūdis interesējoties par dārzu audzēšanu, viņam labi iekoptā zemē iedevuši vāgu. Tajā puika iedēstījis kabačus, bet otrā galā — no vecāsmātes saņemtās baltas saulespuķu sēkliņas. «Bija palikušas pāri no pirktajām Preiļos sēkļu veikalā iepriekšējā gadā. Kāda šķirne, vairs neatceros, iepakojuma kulīte sen izmesta, bet zinu, ka no Amerikas,» stāstīja V.Rutkovska. «Puika tās aprūšināja, ravēja un šīs auga griezdamās».

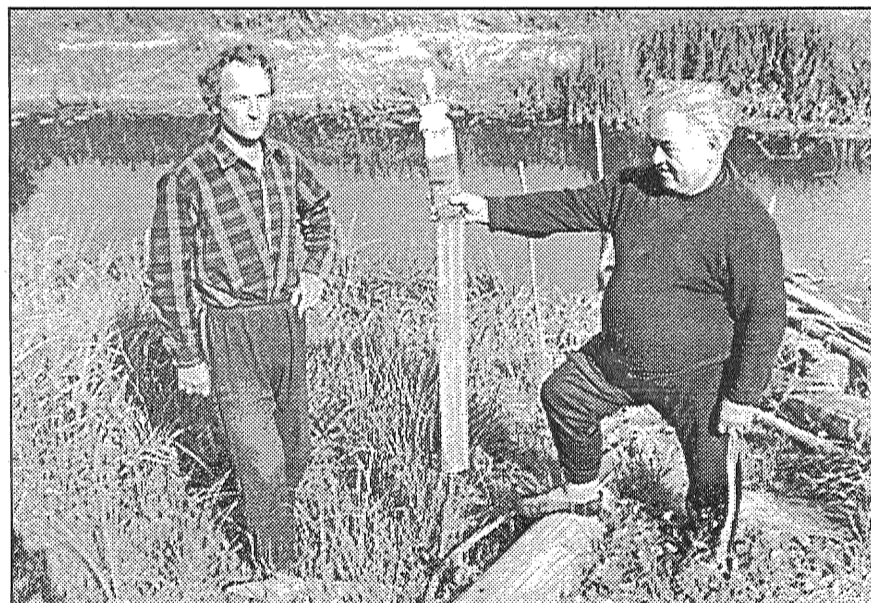
Bija desmit stādu, bet šobrīd palikušas septiņas: vienu aizstiepuši garāmgājēji, otru nogāzīs vējš, trešo paši nolauzuši. Pēc nogāztās izmērīts garums. Galvas diametrs — 40 centimetri. Tikpat liels arī sakņu mudžeklis. Arī Rūda koptie kabači parastos pārspēj augumos vismaz četras reizes!

Tāds ir šis neparasti siltās vasaras neparastais devums.

A.Rancāns
J.Silicka foto

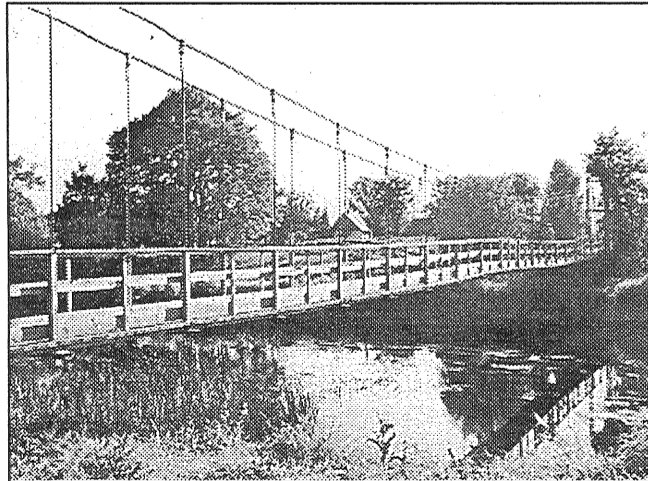
● Pagasta priekšsēdētājs Viktors Kūka uz tiltiņa pāri Ošai pie poldera.

● Edgars Jēkabsons seniors rāda vietu, kas virs jūras līmeņa esot 94 metru augstumā — līdz šai atzīmei upes ūdens esot normālās vasarās.

● Pagastā senākais gājēju tiltiņš pāri Dubnai jau krietni nolietojies, tomēr vēl droši kalpo cilvēkiem.

● Jaunais Dubnas tilts pie zemnieka Alberta Kalvāna īpašumiem.

Latgali mīlot un Latgalē pieminēts

Preiļu rajona galvenajā bibliotēkā un Riebiņu kultūras namā notika Ādolfa Ersa jaunās grāmatas, dzejas izlases «Cel altāri no zemes» prezentācija. Tajā piedalījās literatūrzinātniece Saulcerīte Viese un rakstnieka meita, tulkoātāja Mirdza Ersa.

Ādolfa Ersa, padomju gados nepelnīti aizmirstā rakstnieka, saistība ar Latgali ir tāda, ka viņa sieva, dziedātāja Helēna Kozlovska Ersa bija dzimusi Riebiņos, un arī jauno ļaužu — Ādolfa un Helēnas iepazīšanās notika un vēlākā mīlestība aizsākās Latgalē, Tilzā, kur rakstnieks kādu laiku dzīvoja. Ar Helēnas starpniecību Ādolfs Erss iemīlēja Latgali, viņu aizkustināja latgaliešu dievbijība, pazemība augsto debesu varu priekšā, Latgales Māra, baznīcas, sajūsmīnāja folklorā, skaistā daba. Viņa dzejā ienāca ļoti skaisti Latgales motīvi, kas visvairāk izpaudusies dzejas krājumā «Amora dārzs».

Jaunās grāmatas prezentācijā Riebiņos Saulcerīte Viese īsi raksturoja Ādolfa Ersa romānus un dzejas krājumus. Rakstnieka spalvai pieder romāni «Aglonas Dievmātes atgriešanās», «Satirs un krusts», «Muižnieki», stāstu krājums «Jaurās rīdzinieces», «Latgales stāsti», «Maskas», «Mīlestības varavīksne», dzejoļu krājumi «Dzīvības maize», «Itālija», «Amora dārzs». Ādolfa Ersa grāmatas padomju laikā iznāca emigrācijā, vienīgi romāns «Muižnieki» izdots atjaunotās Latvijas laikā. Tomēr interesanti ar šīm grāmatām var iepazīties rajona galvenajā bibliotēkā, kur pašlaik ir Ādolfa Ersa darbu izstāde.

● Literatūrzinātniece Saulcerīte Viese (no kreisās) un tulkoātāja Mirdza Ersa Riebiņu kultūras namā Ādolfa Ersa grāmatas «Cel altāri no zemes» prezentācijā.

notās Latvijas laikā. Tomēr interesanti ar šīm grāmatām var iepazīties rajona galvenajā bibliotēkā, kur pašlaik ir Ādolfa Ersa darbu izstāde.

Nule iznākušajā dzejas izlasē «Cel altāri no zemes» ir apkopoti dzejoļi, kas tapuši laikā no 1911. līdz 1943. gadam un ir ievietoti atsevišķos krājumos, kā arī ārpus tiem palikušie darbi. Ko lasītājs var atrast jaunajā krājumā? To rāda nodaļu nosaukumi: «Virāka upuris», «Jaunā da-

ba», «Gana svilpe», «Atspīdošā», «Ap-skaidrotā», «Mūžīgā», «Napoli Bella», «Kapri korāļi», «Pompejas freskas». Šeit atrodama arī skaistā idille «Preiļu parkā», —

*Parkā, kur dusošos ūdeņos zib
Dzeltenu kastaņu atspulgu salas,
Nākot no baznīcas atpūsties grib
Barba, kā vitols uz kanāla malas...*

Edvarts Virza par Ādolfu Ersu sakarā ar viņa 50 gadu jubileju rakstīja: «Kaut

gan Erss kā prozaīķis ir pārspējis Ersu dzejnieku, neviens neteiks, ka viņš nebūtu jauks dzejnieks. No vaļīgi sasieta vainaga birstošās puķes — tādas ir viņa dzejas, izaugušas sirds atmiņas. Bet, tāpat kā vājš sauciens, no birzes uz birzi skriedams, rada dažreiz milzīgu atbalssu, tāpat arī daudzas Ersa dzejas, vienatnē izlasītas, it kā ko meklēdamas, aizskar caur dvēseles koridoriem.»

Mirdza Ersa, tulkoātāja, kura tulkojusi Onorē de Balzaka, Alfonsa de Misē, Žila Verna, Emīla Zolā, Žorža Simenona un citu franču un itāļu autoru darbus latviešu valodā, pastāstīja par savu tēvu, rakstnieka, un mātes, dziedātājas, mūža ceļu, kurš gan galvenajos vilcienos Preiļu pusē iedzīvotājiem ir zināms. Jo Riebiņu un Preiļu kultūras darbinieki uzskata par savu goda pienākumu neaizmirst Ādolfa Ersa un Helēnas Kozlovskas Ersas biogrāfijas apaļās gadskārtas. Pašlaik Riebiņu kultūras darbinieki gatavojas piemiņas pasākumam sakarā ar 50. gadadienu kopš viņas nāves.

Ne tikai vecāki, arī Mirdza Ersa ir ievērojama latviešu kultūras pārstāve. Par franču autoru tulkošanu viņa saņēmusi Francijas valsts apbalvojumu «Literatūras un mākslas ordenis». Mirdza Ersa kopā ar otru latviešu inteliģences pārstāvi Ievu Lasi saņēma Francijas prezidenta uzaicinājumu apmeklēt Parīzi, kur tikās ar Fransuā Miterānu.

L.Rancāne
J.Silicka foto

Izgāztuve pilsētas centrā

Tie līvēnieši, kas dzīvo vai strādā Lāčplēša ielas rajonā un kaut reizi pēdējo gadu laikā ir mērojuši ceļu pa krūmiem un briķšiem aizaugušo taciņu gar «Runča» tirgu, būs ievērojuši pamatīgu sadzīves atkritumu izgāztuvi. Vasarā nesmukumu zem savas kuplās lapotnes slēpj alkšņu puķuri, bet rudenīgi kailo koku ielenkumā šis netīrais vaibsts pilsētas sejā atsedzas visā savā nepievilcībā.

Izbrīnu rada fakts, ka turpat vai pilsētas centrā netraucēti var pastāvēt neviena nekontrolēta izgāztuve. Tas liktos saprotami, ja pilsētā nebūtu sakārtota atkritumu savākšana, taču tā tas nav. Kā «Novadniekam» paskaidroja Līvānu domes dzīvokļu komunālās saimniecības uzņēmumā, katru dienu noteiktā laikā pie daudzdzīvokļu mājām piebrauc atkritumu savācējkonteineri, daždien pat divreiz. Savu maršrutu veic arī traktors, kas uz izgāztuvi aizgādā sētnieku atstātos maisus un arī lielākos atkritumus. Viss liecina par to, ka atkritumi tiek vākti regulāri. Tas nozīmē, ka nekārtībām šajā jautājumā nevajadzētu rasties. Un tomēr...

Izgāztuve ierīkota tieši blakus «Runča» tirgum, arī par ērtu piekļūšanu «padomāts» — šaura eja starp tirgu un nožogotu privātmāju ved tieši no asfaltētās Lāčplēša ielas. Tajāpat i/ū «Runcis» administrācijas viedokli šajā jautājumā, izdevās sastapt tirgus priekšnieku Pēteri Jefimovu, kas neuzņēmās nekādu atbildību par izgāztuvi aiz tirgus žoga. Tirgus teritorijā ir uzstādīti divi atkritumu konteineri. Visu, ko iespējams sadedzināt, katru nedēļu dedzina turpat uz vietas. P.Jefimovs sacīja, ka pats bijis liecinieks nepiedienīgai pilsētas iedzīvotāju rīcībai, kad cilvēki nesot atkritumu maisus un izvieto turpat aiz tirgus. Viņš pat esot aizrādījis vainīgajiem.

Lai gan tirgus žogs bija nodevīgi nošķībiem izgāztuves virzienā, priekšnieks kategoriski noraidīja iespēju, ka netīrības cēļi varētu būt arī tirgus darbinieki. Pretēju viedokli gan pauda dažādi pastāvīgie tirgotāji, kas savus vārdus publiskot nevēlējās, bet apliecināja, ka arī pašu kolēģi nav tīri bez vainas, taču neslēpa, ka lielākoties atkritumu maisus uz miniizgāztuvi pilsētas centrā nesot tuvējo piecstāvu māju iedzīvotāji, pie tam, daudzi ārēji šķietami solīdi un pieklājīgi ļaudis.

Dzīvokļu komunālās saimniecības labiekārtošanas iecirkņa vadītāja Ārija Zalāne bija informēta par Lāčplēša ielas izgāztuvi, viņa neslēpa, ka problēmas risināšana ir apgrūtināta. — Grūtības saistītas ar finansējumu, mūsu līdzekļi ir ļoti ierobežoti, gadā saņemam aptuveni 70 tūkstošus latu, kas sadalīti visām komunālās saimniecības vajadzībām. Trūkst darbaspēka, jo komunālās saimniecības uzņēmumā ir tikai četri strādnieki, pašlaik nav arī sabiedriski algoto darbinieku, kādi bija agrāk. Būs grūti piekļūt ar transportu šai nelikumīgajai izgāztuvei, taču domāju, ka situāciju varētu uzlabot, — «Novadniekam» sacīja Ārija Zalāne. Līdzīgu viedokli pauda arī Līvānu domes priekšsēdētāja vietnieks Aleksandrs Karpenko. Viņš pastāstīja, ka par šo izgāztuvi uzzinājis tikai pirms dažām dienām, un solīja, ka tiks darīts viss iespējams, lai to likvidētu, lai gan nav istas skaidrības, vai izgāztuve atrodas uz pilsētas zemes vai dzelzceļa teritorijā. — Formāli par to ir jāatbild iedzīvotājiem, kas šo situāciju radījuši. Pilsēta par saviem līdzekļiem ir gatava veikt šīs vietas sakopšanu, tiks izcirsts arī krūmājs, vieta būs pārskatāmāka. Varbūt tas aizkavēs negodīgos cilvēkus

īstenot savus nodomus. Tiks likvidēta arī piekļūšana izgāztuvei, jo eja šajā vietā nav nepieciešama, dažus metrus tālāk ir izveidota ērta pāreja, lai iedzīvotāji varētu nokļūt otrpus dzelzceļa slieidēm.

A.Karpenko «Novadniekam» sacīja, ka piedzīvotās vietas sakopšana pilsētai varētu izmaksāt dārgi, taču konkrētu summu nosaukt atturējās. Viņš arī nebija pārliecināts, ka situāciju varētu uzlabot stacionāru konteineru novietošana pie daudzdzīvokļu mājām. — Jebkura atkritumu savākšanas sistēma ir laba, ja to ievēro iedzīvotāji. Pretarguments konteineru uzstādīšanai ir antisanitārie apstākļi, kas varētu rasties, jo ap atkritumu tvertnēm tad pulcētos klaiņojošie suņi un kaķi, arī žurkas. Pēc citu pilsētu pieredzes zinu, ka iedzīvotāji ne vienmēr ir apzinīgi un aizver konteineru vākus. Lielā vējā to saturs virpuļo pa ielām, ir grūtāk uzturēt tīrību pilsētā, — savu viedokli pamato A.Karpenko.

Izgāztuve starp dzelzceļu un Lāčplēša ielu pastāv jau gadiem. Droši vien arī nesēji ir vieni un tie paši. Šādi cilvēki būtu sodāmi ne vien administratīvi, bet arī publiski nosaucot netīreļus vārdā.

G.Kraukle

Zāgē kokus

Līvānu pilsētas iedzīvotāji būs pamanījuši, ka Rīgas ielā no 35. līdz 38. namam trotuāra malā parādījušies trīs lieli svaigi zāgēti koku celmi. Kāpēc tikuši nozāgēti šie koki, «Novadnieks» jautāja pilsētas labiekārtošanas iecirkņa apzaļumošanas meistarei Rasmai Vasiļjevai.

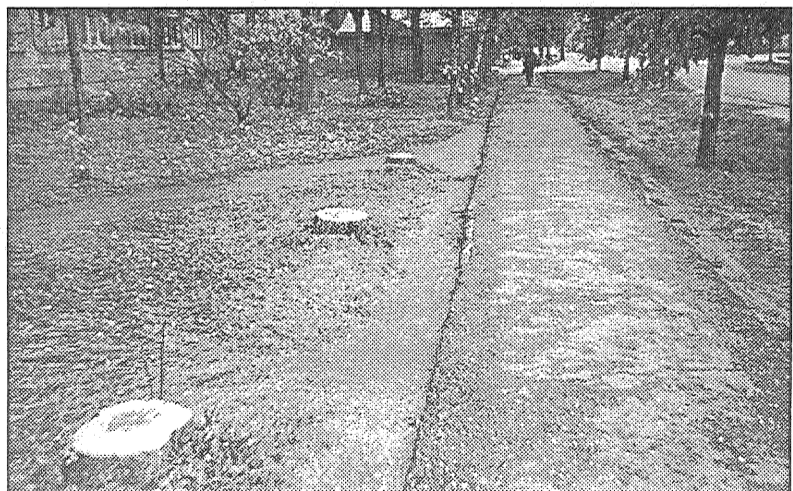
Labiekārtošanas iecirknī «Novadniekam» paskaidroja, ka uztraukumam nav pamata, visi koku likvidēšanas darbi notiek iedzīvotāju pašu interesēs un ir likumīgi.

— Iedzīvotāji jau sen sūdzējās par šiem lielajiem kokiem, kas ar saknēm bojāja māju pamatus un apakšzemes komunikācijas, dzīvokļos bija tumšs, jo cauri biežajai lapotnei saules stari izlauzties nespēja. Šajā konkrētajā gadījumā tika nozāgētas apses, kas ir pilsētas apzaļumošanai nepiemēroti koki. Gadu gaitā apses izveidojušas milzīgas zaru vainagus, kas bija «sapiņušies» elektrības vadus un nebija nekādas garantijas, ka šādi milzeņi spētu izturēt lielākas vēja brāzmas. Vecie, neizturīgie koki radīja nopietnus draudus līdzās esošo daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem. Pēdējā vētrā pārliecinājāmies, ka stipras vēja brāz-

mas neiztur arī jauni un labi koki, kur nu vēl šie, kas auguši jau gadiem, ir izšķobījušies, — stāsta Rasma Vasiļjeva.

Stādot kokus, cilvēki bieži vien neapbrēķina, cik daudz vietas, tiem izaugot, vajadzēs. Arī pie piecstāvu mājas (Rīgas iela 38) redzams, ka kociņi sastādīti trijās (!) rindās. Apzaļumošanas meistare R.Vasiļjeva uzskata, ka pilsētas apzaļumošanai nav piemēroti lieli koki — apses, kļavas, ozoli, liepas, kastaņi. Ja arī šādi koki tiek stādīti, tie prasa regulāru kopšanu un vainaga veidošanu. Īpaši nepiemērotas pilsētas apstākļiem ir papeles, kuru pūkas daudziem iedzīvotājiem izraisa alerģiskas reakcijas.

Rasma Vasiļjeva informēja, ka kopējās darbu izmaksas, kas ietver autokrāna īri, koku nozāgēšanu, savākšanu un

aiztransportēšanu, sastādījušas 276 latus. Avārijas koku likvidēšanu sarežģījis tas, ka turpat līdzās ir elektrības vadi. Taču visi darbi tikuši veikti pašu spēkiem, palīdzot arī iedzīvotājiem, kas strādā sabiedriskā kārtā.

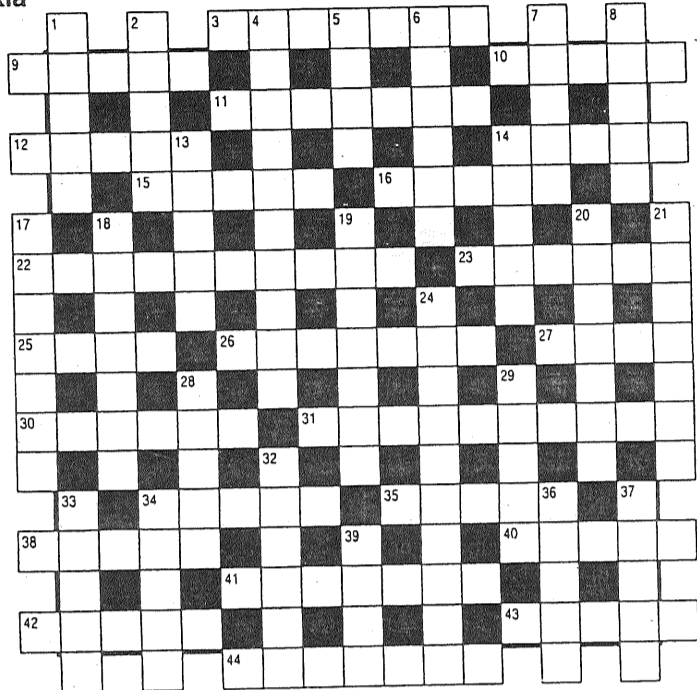
G.Kraukles teksts un foto

Krustvārdu mīklu konkurss

- Krustvārdu mīklas var risināt visa gada garumā, t. i. līdz 1999. gada decembrim.
 - Par katru pareizi atrisinātu mīklu saņemsi 1 punktu.
 - Ja būsi pareizi atrisinājis trīs krustvārdu mīklas pēc kārtas, tātad ieguvuši 3 punktus, varēsi piedalīties balvas izlozē.
 - Atbildes gaidīsim «Novadnieka» redakcijā, Aglonas ielā 1, Preiļos, LV 5300, līdz 25. oktobrim. Atrisinājumam jābūt ierakstītam «Novadnieka» krustvārdu mīklas maketā un atsevišķi uz lapas.
- Lai jums labi veicas!

16. mīkla

Horizontāli: 3. Parlamenta priekšsēdētājs. 9. Baltijas vācu mācītājs, kura audzēmta kļuva par Krievijas carieni. 10. Mūzanti, dekoratīvi subtropu koki. 11. Hinduisma teorētiskais pamats. 12. Dažu kažokzvēru garā, spīdīgā spalva. 14. Izdomājums kāda apmānīšanai vai apmulsināšanai. 15. Panātru dzimtas īsmūža nezāle. 16. Dienvidaustrumu Āfrikas lopkopju tautu apmetne. 22. Aktieru izvietojums uz skatuves vai kinofilmā kadrā. 23. Salikteņu daļa ar nozīmi «staru». 25. Tuvinieki. 26. Kazaku vadonis. 27. Japāņu dziedātāja (1899-1973), soprāns. 30. Fizikāla lieluma vismazākais daudzums. 31. Dārza daļa, kas apstādīta ar augstkalnu augiem. 34. Mākslas darbu grupa, ko saista stilistiska, tematiska un tehniska kopība. 35. Pilsēta Vācijas rietumos. 38. Zīmognodevas zīme. 40. Vienšūnas dzīvnieks. 41. Zodiaka zvaigznājs. 42. Bīstama vieta upē. 43. Kaboverdes galvaspilsēta. 44. Stipras sāpes vēdera dobumā.

Vertikāli: 1. Austriešu komponists, operas «Orfejs un Eiridike» autors. 2. Jaunzēlandes zinātniskā stacija Antarktīdā. 4. Tautas nobalsošana, tautas aptauja. 5. Kolekcionēt. 6. Tehniskas sistēmas rotējošā daļa. 7. Viens no Latvijas zemkopības ministriem. 8. Franču kinorežisors (1932-1984), viens no ievērojamākajiem franču «jaunā viļņa» režisoriem. 13. Aktieru pārģērbšanās vieta antīkajā teātrī. 14. Noteiktā veidā saistīti darba instrumenti. 17. Kontinents. 18. Caurspīdīgas. 19. Tāds, kas novirzījies no normas. 20. Liels vērsu apakšdzimtas dzīvnieks. 21. Ir bijis. 24. Divu pamatotu spriedumu savstarpējs pretrunīgums (loģ.). 28. Odiseja dzimtene. 29. Izkāmējusi. 32. Skaitlis, kas rāda, kādu daļu no krītošās staru enerģijas priekšmets atstaro (fiz.). 33. Kairinoša. 34. Uzmetums. 36. Upe Tālajos Austrumos. 37. Pūšamais mūzikas instruments.

Sastādīja D.Strole (Liepājā)

1. septembrī publicētās mīklas atrisinājums

Horizontāli: 7. Zimmers. 8. Nuklejs. 12. Kurāre. 13. Klase. 14. Kurmis. 15. Periks. 16. Straume. 17. Krips. 20. Leiko. 24. Sukre. 26. Signāli. 27. Polka. 28. Runāt. 30. Krēmers. 32. Rūnas. 33. Tibra. 35. Radio. 38. Foreles. 40. Kartons. 44. Ielīst. 45. Manna. 46. Kasiks. 47. Ferrāra. 48. Latvija.

Vertikāli: 1. Dukāti. 2. Smieklis. 3. Bruka. 4. Numea. 5. Plakete. 6. Sjerra. 9. Purenes. 10. Nansi. 11. Piemērs. 18. Rīgvēda. 19. Plāceņi. 21. Krona. 22. Osaka. 23. Virsa. 25. Urāli. 29. Šūpoles. 31. Orinoko. 34. Hektārs. 36. Džins. 37. Maskava. 39. Etīdes. 41. Tēsejs. 42. Amors. 43. Tagad.

Trīs krustvārdu mīklas pēc kārtas pareizi atrisinājis Jāzeps Pastors no Rudzātiem. Tāl. uzziņām 22059.

Anekdotas

— Zini, dārgā. Strādniekam, kurš labo mūsu juntu, uzbraukusi automašīna.

— Ak, kungs! Pat uz juntu vairs nevar būt drošs. Kur tik tagad šie automobiļi nebrauc!

○ Vīrs pārnācis mājās ar jaunām kurpēm, bet sieva tās nepamana. Iegājis guļamistabā, viņš izģērbjas, bet kurpes atstāj kājās un nostājas sievas priekšā:

— Vai nu tu beidzot redzi?

— Tas, ko es redzu, karājās nederīgs kā vienmēr, — sieva indīgi atbild.

— Tā tam jābūt, — vīrs skaidro.

— Viņš apbrīno manas jaunās kurpes.

— Tad labāk būtu nopircis jaunu platmali!

○ — Miļo vīriņ, es tavai dzimšanas dienai esmu sagādājusi kolosālu dāvanu.

— O, cik patīkami! Tu mani lutini. Bet parādi nu!

— Labi, tūlīt uzvilksu mugurā!

○ Policists sarunājas ar autovadītāju:

— Par ātruma pārsniegšanu es jūsu vārdu pierakstīšu!

— Tas ir labāk nekā tad, ja es pierakstītu jūsu vārdu.

— Kas jūs esat?

— Kapu pieminekļu meistars.

○ Policists aptur auto. Pie stūres sēž dāma, viņa inspektoram pasniedz somiņu.

— Lūdzu, pameklējiet manas tiesības pats, es bez brillēm tiešām neko neredzu!

○ Vīrs, pārnācis no medībām krietni iesilis, saka sievietai:

— Nu, Anniņ! Tu tagad gaļu nepirksi veselū mēnesi.

— Vai tad nogāzi alni? — priecīgi atvaicā sieva.

— Nē, nodzēru visu algu...

Jaunie zemessargi nostiprina zināšanas

Jaunaglonas arodividusskolā bija organizēta militārā nometne topošajiem zemessargiem. Nometne atradās Rušenicās silā, un tajā skolas 84 zemessargi praksē nostiprināja iegūtās teorētiskās zināšanas. Jauniešiem bija jāparāda iemaņas lauka kaujā, patrulēšanā, uzbrukumā, reidā un citās. Vienlaicīgi tika pilnveidota arī jaunsargu fiziskā sagatavotība. Nometnē notika arī sporta diena. Jaunāko kursu zemessargi dzīvoja teltīs, bet vecākie — aizsardzības pozīcijās, virišķīgi panesot dzestrās naktis. Tomēr miegam bija atliņināts maz laika, jo daudzas operācijas notika naktīs. Zemessargus ēdināja lauka virtuve.

Lai nometnes uzturēšanai būtu līdzekļi, kā arī ieroči un municija, parūpējās zemessardzes 35. bataljons Preiļos. Savukārt guļammaisus un citu ekipējumu sagādāja zemessardzes Latgales 3. brigādes

štāba darbinieki. Ar dzīvi neierastos apstākļos, mācību un kaujas uzdevumiem ļoti labi tika galā vecāko kursu zemessargi un arī daudzi no tiem, kuri mācās pirmajos kursos. Sevišķi izcēlās topošie zemessargi Jānis Ignatjevs, Roberts Bernāns, Guntars Eisaks, Ainis Aušāns, Igors Kapitanovs, Raimonds Trubiņš.

Par nometnes organizētu darbošanos gādāja pieredzējuši zemessargi: kapteinis Donāts Valainis, leitnants Aivars Žugris, leitnants Jānis Kudiņš, kaprālis Juris Dmitrijevs, kaprālis Mareks Daņilevičs, zemessargi Edgars Štekels, Ilmārs Sparāns.

Visa skola sportoja

Jaunaglonas arodividusskolā notika sporta diena. Audzēkņi skrēja krosu, notika sacensības granātas mešanā, strībolā, virves vilkšanā, volejbolā. Zēniem nācās savu spēku parādīt mašīnas «UAZ» stumšanā 100 metru tukumā. Četri stūma, bet viens stūrēja.

L.Rancāne

VID Preiļu nodalījuma informācija

Par vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības organizēšanas kārtību

Ministru kabineta noteikumi nr. 312 «Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības organizēšanas kārtība» (31.08.1999. g.) (publicēti «Latvijas Vēstnesī» 08.09.1999. g.) definē mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības terminus, kā arī nosaka tirdzniecības organizēšanas kārtību tirdzniecības teritorijās, ēkās, telpās un tirdzniecības vietās, kā arī ārpus tirgotāja pastāvīgas darbības vietas. Noteikumi paredz tirdzniecības kārtību, piegādājot pircējam preces pēc pasūtījuma un izmantojot tirdzniecības automātus, kā arī preču saņemšanas, izsniegšanas (pirkšanas, pārdošanas) un iekšējās pārvietošanas uzskaiti un norēķinus.

Pievēršam jūsu uzmanību šādiem termiņiem:

mazumtirdzniecība — process, kurā juridiska persona, reģistrēta individuālā darba veicējs vai fiziska persona pārdo precis patērētājam galējam patērinājam;

vairumtirdzniecība — process, kurā viena juridiska persona pārdo precis citai juridiskai personai vai reģistrētam individuālā darba veicējam.

No 1999. gada 1. oktobra vairumtirdzniecībā paredzēts veikt tikai bezskaidras naudas norēķinus. Par skaidras naudas norēķiniem uzskatāma arī vienas personas izdarīta skaidras naudas iemaksa citas personas kredītiestādes kontā, tāpēc no 1. oktobra šī kārtība vairumtirdzniecībā vairs **nevar tikt izmantota**. Pieļaujama tikai bezskaidras naudas kustība starp darījuma partneru kontiem.

Jāņem vērā arī tas, ka no 2000. gada 1. janvāra atsevišķā norobežotā teritorijā būs atļauta tikai vairumtirdzniecība vai tikai mazumtirdzniecība. Tirgotājs vienā ēkā drīkstēs nodarboties tikai ar vairumtirdzniecību vai tikai ar mazumtirdzniecību. Vienā ēkā vairumtirdzniecība vai mazumtirdzniecība būs pieļaujama tikai tad, ja ēka neatradīsies tirdzniecības teritorijā un vairumtirdzniecībā preces pasūtīs, izmantojot katalogus vai preču paraugus. Vienā telpā arī būs pieļaujams tikai viens no tirdzniecības veidiem — mazumtirdzniecība vai vairumtirdzniecība. Telpa, kurā notiks vairumtirdzniecība, nedrīkstēs būt tieši savienota ar telpu, kurā notiks mazumtirdzniecība. Telpas, kurās ar vairumtirdzniecību vai mazumtirdzniecību nodarbošies vairāki tirgotāji, nedrīkstēs būt tieši savienotas. Jāņem vērā arī nosacījums, ka tirdzniecības vietas (tirdzniecības teritorijas, ēkas vai telpas norobežota daļa, kur ar tirdzniecību nodarbojas, preces uzglabā viens tirgotājs) tirgotājam jāiekārto un jānoformē tā, lai varētu identificēt šo tirgotāju un tam piederošās preces. Tirdzniecības vietas nedrīkstēs būt tieši savienotas.

Tirdzniecības teritorijās, ēkās, telpās un tirdzniecības vietās, kurās notiks vairumtirdzniecība, preču pirkuma līgumus drīkstēs slēgt **tikai** juridiskās personas un individuālā darba veicēji. Ja tirdzniecības teritorijās,

ēkās vai telpās ar tirdzniecību nodarbojas vairāki tirgotāji, vadītājam jāapstiprina plāns, kurā jānorāda izmantojamo ēku, telpu vai tirdzniecības vietu izvietojums un numerācija, jāiekārto tirgotāju (nomnieku) reģistrs, kurā jānorāda:

♦ tirgotāju nosaukums (vārds, uzvārds, personas kods);

♦ tirgotāja reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā (individuālā darba patenta vai reģistrācijas apliecības numurs);

♦ tirgotāja juridiskā adrese (dzīvesvieta);

♦ tirgotāja nomas līguma numuri, termiņš, ēkas, telpas vai tirdzniecības vietas numurs un tirdzniecības veids.

Ārpus tirgotāja pastāvīgās darbības vietas ar mazumtirdzniecību ir tiesīgi nodarboties tikai mazumtirdzniecības aģenti, kuri pārdo nepārtikas preces. Preces pārdošanai mazumtirdzniecības aģenti iepērk no ražotāja vai vairumtirgotāja, norēķinoties par iepirktajām (saņemtajām) precēm ar kredītiestāžu starpniecību. Mazumtirdzniecības aģentam, nodarbojoties ar mazumtirdzniecību, jābūt klāt sekojošiem dokumentiem: individuālā darba veicēja reģistrācijas dokumenta kopijai, noformētai preču pavadzīmei — rēķinam par visām precēm, ko piedāvā vai pārdo pircējam, preces atbilstību novērtējuma apliecinājumam, personu apliecinošam dokumentam.

Vairumtirgotāja vārdā preču pirkuma līgumu atļauts slēgt vairumtirgotāja darbiniekam vai vairumtirdzniecības aģentam. Ar aģentu vairumtirgotājs slēdz rakstisku pilnvarojuma līgumu, kurā norāda:

♦ vairumtirgotāja nosaukumu, reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā un juridisko adresi;

♦ aģenta vārdu, uzvārdu, personas kodu, individuālā darba reģistrācijas dokumenta numuru un reģistrācijas datumu;

♦ aģenta tiesības un pienākumus;

♦ preču sortimentu;

♦ aģenta darbības administratīvo teritoriju;

♦ darba samaksas kārtību un nosacījumus;

♦ citas līgumslēdzēju pušu saistības, tiesības un pienākumus.

Darbiniekam, slēdzot preču pirkuma līgumu vairumtirgotāju vārdā un interesēs, jābūt šādiem dokumentiem:

♦ personu apliecinošam dokumentam;

♦ apliecībai ar fotogrāfiju, kurā norādīts vārds, uzvārds, personas kods, ieņemamais amats;

♦ vairumtirgotāja nosaukums, reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā un juridiskā adrese.

Aģentam, slēdzot preču pirkuma līgumu, jābūt šādiem dokumentiem:

♦ personu apliecinošam dokumentam;

♦ pilnvarojuma līgumam;

♦ individuālā darba reģistrācijas dokumenta kopijai.

Kādā no nākošajiem «Novadnieka» numuriem sīkāk pakavēsimies pie preču saņemšanas, izsniegšanas un iekšējās pārvietošanas uzskaites kārtības, ko nosaka iepriekš nosauktie Ministru kabineta noteikumi.

Šodien vārdadienu svin — Monika, Zilgma, Zilga.
7. oktobrī — Daumants, Druvvaldis.
8. oktobrī — Aina, Anete.

Upmalas pagasta padome sveic Vārkavas vidusskolas un Vanagu pamatskolas skolotājus Skolotāju dienā un novēl radošus panākumus darbā un laimi personīgajā dzīvē!

Šonedēļ
Galēnu pagastā
 ☼ 70 gadi Ioannai Trūpai 5. oktobrī.
Jersikas pagastā
 ☼ 60 gadi Pēterim Lejņam 3. oktobrī.
Preiļu pagastā
 ☼ 50 gadi Tamārai Barkovskai 10. oktobrī, 60 gadi Leonardam Slicam 5. oktobrī.
Riebiņu pagastā
 ☼ 75 gadi Jefrosinijai Mihailovai 5. oktobrī.
Rudzātu pagastā
 ☼ 80 gadi Veronikai Vaivodei 4. oktobrī.
Rožupes pagastā
 ☼ 60 gadi Valentīnai Stepanovai 6. oktobrī, 80 gadi Jadvigai Lietauņcei 7. oktobrī.
Rušonas pagastā
 ☼ 50 gadi Jāzepam Bečam 6. oktobrī, 60 gadi Helēnai Caunei 7. oktobrī, 65 gadi Annai Jokstei 10. oktobrī, 70 gadi Annai Leonovai 7. oktobrī, 80 gadi Dornai Makarovai 7. oktobrī un Annai Bortulei 8. oktobrī.
Silajāņu pagastā
 ☼ 75 gadi Jefrosinijai Isajevai 6. oktobrī.
Turku pagastā
 ☼ 80 gadi Jānim Vuškārnīkam 10. oktobrī, 85 gadi Zelmāi Grugulei 9. oktobrī.
Upmalas pagastā
 ☼ 65 gadi Pēterim Brakovskim 5. oktobrī un Eleonorai Onckulei 7. oktobrī.

«Novadnieks» sirsnīgi sveic jubilārus!

Rīgas mācību centrs «DRMC» — Latvijas pieaugušo izglītības apvienības biedrs (lic. nr. 96) organizē datorapmācības kursus.
 Programmā: Windows '95, Word, Excel.
 Pirmā nodarbība 8. oktobrī plkst. 17.00 Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
 Uzziņas pa tālr. 22084 dienā, 23652 vakaros, mob. tel. 9465645.

Iepērkam mājlopus gaļai.
 Tālr. 21956, 24147, 9438728.

Iepērkam liellopus, jaunlopus dzīvsvārā. Pārdodam maisus.
 Tālr. dispečeriem — 22454.

Pasaule

1937. gadā ražota pelēka «Alfa Romeo» sacīkšu automašīna «Christie's» reto automobiļu izsolē tikusi pārdota par rekordlielu summu — 4 miljoniem dolāru, un šobrīd tiek uzskatīta par pasaules labāko mašīnu. Pats «Alfa Romeo» jaunais īpašnieks, kurš vēlējas palikt anonīms, teica, ka automašīnu pievienos savai plašajai kolekcijai un laiku pa laiku ar to pabraukās pa lauku ceļiem. Starp citu, iepriekšējais «Christie's» rekords tika uzstādīts pagājušogad, kad klasisks «Ferrari» tika nosolīts par divreiz zemāku cenu.

Nujorkas krasta apsardzes vīri, veicot kāda Kipras tankkuģa oficiālo pārbaudi, pamanījušies izglābt gandrīz gadsimtu vecu jūras bruņurupuci. 270 kilogramus sma-

gais dzīvnieks bija nelaimīgi pieķēries pie minētā tankera un, neveiksmīgi mēģinādam tikt atpakaļ ūdenī, tur pavadījis diezgan ilgu laiku. «Šis gadījums nūdien ir ne-parasts,» vēlāk pavēstīja krasta apsardzes ierēdnis Dons Vāgners. «Bruņurupucis bija nodzīvojis gandrīz simts gadu, tādēļ palaidām to atpakaļ jūrā, lai dzīvo tālāk!»

Agresīvs bišu spiets nelielā ciematiņā Meksikas rietumos pārtrauca kāda vīra bēres, kad metās vīrs 60 sērotājiem un tos sadzēla. Ievainotie tika nogādāti vietējā slimnīcā un, kad policija ar insekticīda, ziepju un ūdens palīdzību bites bija izklie-dējuši, iesāktā bērū ceremonija tika pabeigta.

(Pēc preses materiāliem)

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

- ◆ 6. oktobrī pulksten 9.00 rajona padomes locekļu tikšanās ar 7. Saeimas deputātu Jāzepu Šņepstu. Pulksten 10.00 sociālās, izglītības, kultūras un finanšu komiteju apvienotā sēde.
- ◆ 7. oktobrī piedalīšanās Latvijas Tūrisma attīstības aģentūras informatīvajā dienā Rīgā.
- ◆ 8. oktobrī pulksten 11.00 Daugavpilī Vienības namā uzņēmējiem un pašvaldību pārstāvjiem tikšanās ar Krievijas vēstnieku Latvijā.
- ◆ 12. oktobrī Rožkalnu pagastā ciemojas Latvijas radio raidījuma «Tēvu laipa šaizemē» veidotāji.
- ◆ 13. oktobrī pulksten 10.00 rajona padomes sēde.

Rajona izglītības pārvalde

- ◆ 6. oktobrī pulksten 9.30 seminārs direktoru vietniekiem mācību darbā Preiļu 1. pamatskolā.
- ◆ 12. oktobrī pulksten 9.30 Preiļu 1. pamatskolā konkurss «Vai pazīsti ārstniecības augus?» 5.-6. un 7.-9. klašu skolēniem.
- ◆ 13. oktobrī pulksten 10.00 Aglonas vidusskolā pieredzes apmaiņas seminārs vidusskolu un 8. klašu ekonomikas skolotājiem.

Rajona sporta klubs «Cerība»

- ◆ 6. oktobrī skolēnu rudens kross.
- ◆ 9. oktobrī Rīgā «Lauku Avīzes» balvu izcīņa krosā.
- ◆ 9., 10. oktobrī rudens kausa izcīņa futbolā (1988. dzimšanas gads). Rīgas čempionāts galda tenisā Rīgā.
- ◆ 9., 10. oktobrī Latvijas Jaunatnes basketbola līgas sacensības, Līvāni — Daugavpils.
- ◆ 11. oktobrī Latgales sporta skolu direktoru sapulce Preiļos.

Preiļu bērnu un jauniešu centrs

- ◆ 8. oktobrī rajona mazpulku rudens

darbu skate pulksten 10.30 un salidojums pulksten 11.00.

- ◆ 12. oktobrī pulksten 10.00 seminārs skolu avižu redaktoriem.

Rožupes kultūras nams

- ◆ 9. oktobrī pulksten 22.00 diskotēka «...un pašam patīk».

Saunas tautas nams

- ◆ 9. oktobrī pulksten 20.00 sarīkojums konkursa «Sakoptākā sēta pagastā» dalībniekiem. Programmā uzvarētāju apbalvošana, koncerts, balle.

Rožkalnu kultūras nams

- ◆ 9. oktobrī laukumā pie kultūras nama gadatirgus. Sākums pulksten 10.00.

Galēnu kultūras nams

- ◆ 6. oktobrī pulksten 14.00 Sīļukalna, Galēnu, Stabulnieku pagasta iedzīvotāju tikšanās ar Preiļu rajona teritoriālās attīstības programmas izstrādes autoru Jāni Kauliņu.
- ◆ 8. oktobrī pulksten 13.30 dzejas dienu izskaņas sarīkojums. Piedalās A.Vejāns, P.Jurciņš, V.Rūja, N.Auziņš.
- ◆ 9. oktobrī pulksten 19.00 Rēzeknes Tautas teātra izrāde: Ontons Rupains, «Dzymtā zemi, voi vaca mīlesteiba naryus».

Silajāņu kultūras nams

- ◆ 16. oktobrī pulksten 20.00 sarīkojums vecākajai paaudzei «Tiem, kam 55 un 60». Spēlēs Kokorieši.

Aizkalnes pagasts

- ◆ 8. oktobrī pulksten 14.00 J.Raiņa muzejā dzejas dienu atskaņas. Piedalās Preiļu 1. pamatskolas un Aizkalnes pamatskolas skolēni.
- ◆ 9. oktobrī pulksten 13.00 Aizkalnes tautas namā izklaides programma «Tiem, kam 50 un vairāk».

Riebiņu kultūras nams

- ◆ 9. oktobrī pulksten 22.00 balle, spēlē puīši no Andrupenes.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Sestdien, 9. oktobrī Preiļu tirgū pārdos paklājus un grīdas celiņus.
 Tos varēs arī pasūtīt vēlamā krāsā, izmērā vai pēc zīmējuma. Patīkamas cenas!

Firma (lic. nr. 28-302) Aglonas stacijā (bijušās lauktehnikas teritorijā) iepērk visu veidu MELNO METĀLU. Samaksa uz vietas. Palīdz ar piegādi. Interesēties jebkurā laikā pa mob. tel. 9434818.

ALTE LEIPZIGER RĪGAS FENIKSS

- transportlīdzekļu īpašnieku CTA (obligātā) «zaļās kartes» (izlozes balvas ik mēnesī);
- dzīvības ar kapitāla veidošanu;
- studiju naudas (bērnu);
- mantas u. c. apdrošināšana.

Adrese: Preiļos, Brīvības ielā 76 (blakus CSDD) no 8.00 līdz 17.00.
 Tālr. 23030, mob. tel. 9492249.

Pārdod

Opel Kadett. Tālr. 37583;
 Mazda 626, lēti. Tālr. 23192;
 M-2140. Tālr. 23020;
 VAZ-21011 rezerves daļām. Tālr. 34483;
 avarējušu M-2140 rezerves daļām. Tālr. 23908;
 mēslu ārdītāju 1PTU-6; VAZ-2121 un Seat Ronda rezerves daļām. Tālr. 22358;
 lentzāģi (Auce) un zāģlentu asināmo iekārtu, divripu zēmerzāģi. Tālr. 22924, 9413729;
 govī (5. laktācija), kāpostus ar piegādi. Tālr. 77691;
 govī un grūsnu teli. Tālr. 22783;
 5 mēn. vecu kumelīņu (ķēvīte). Zvanīt 30536;
 zirgu (3 g.). Tālr. 30553 vakaros;
 labu darba ķēvi (9 g.). Tālr. 36613 pēc 20;
 kāpostus skābēšanai, pērkot vairumā, ir atlaides. Tālr. 34477.

Dažādi

Vieglais taksometrs. Mob. tel. 9134042.

Līdz 31. oktobrim veikalā «CELMENI» motorzāģus JONSERED - 2041, 2045, 2050 var iegādāties ar Ls 50 atlaidi, nododot veco motorzāģi.
 «CELMENI» atrodas Preiļos, Mehanizatoru ielā 2.
 Tālr. uzziņām 53 22768.

SIA «Auto Preiļi» PIEDĀVĀ!
 Plašā izvēlē JAUNAS, ATJAUNOTAS vissezonas (M + S) un ZIEMAS RIEPAS. Pērkot vairumā — atlaide!
 Montāža, balansēšana par brīvu!
 Adrese: Preiļos, Pils ielā 14.
 Tel. 24555, 22293.

Pārku lietotus priedes dēļus, kas vecāki par 50 gadiem, biezums — 3-4 cm.
 Mob. tel. 9 125435 vai 9 459989.

Pērkam cirmsmas un mežus īpašumā. Forvardera un kokvedēja pakalpojumi.
 Tālr. 23743, mob. tel. 9408295;

Stādu audzētava «Rutki» 9. oktobrī Līvānu tirgū «Runcis» pārdos ābeļu, bumbieru, plūmju, ķiršu un upeņu stādus.

SIA «Piebalgas tekstils» vienas maiņas punkts rīko izbraukumu 7. oktobrī 9.00 Rudzātās, 10.00 Priekuljos, 11.00 Līčos, 12.00 Riebiņos, 13.00 Galēnos, 15.00 Polkoronā, 15.30 Smelteros, 16.00 Pieninos. 8. oktobrī 8.30 Gailīšos, 9.00 Rušonā, 9.30 Jaunaglonā, 10.00 Aglonā, 11.00 Pelēcos, 12.00 Arendolē, 13.00 Vecvārkavā, 14.00 Vanagos, 15.00 Rožupē, 16.00 Sutros.

Uzpērku vecas koka mēbeles ražotas līdz 1940. gadam, var būt sliktā stāvoklī.
 Mob. tel. 9 125435 vai 9 459989.

IU «Sana» piedāvā ar rudens atlaidēm tikai līdz 30. novembrim iegādāties mīglotājus, kartupeļu racējus, stādītājus, minerālmēslu kliedētājus, sienu grābekļus, rotējošās plaujmašīnas, universālos vāgotājus, arkļus, kultivatorus, universālās dzimavas u. c. Formējam subsidijas uz plaujmašīnām. Tel. 48546 (9-18), 9488554, 9536927.

LĪDZJŪTĪBA

Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
 Lai tēva miers tev jaunu spēku dod.
 Izsakām līdzjūtību Monikai Rajeckai, TĒVU smiltajā guldot.
 Upmalas pagasta padome